

Albert Einstein

*Život je jako jízda na kole.
Když si chcete udržet
rovnováhu,
musíte být neustále
v pohybu.*

Vážené posluchačky, vážení posluchači,

konečně jsme se dočkali slavnostního ukončení akademického roku v aule Karolina a můžeme jen doufat, že už tak bude nastálo. Ovšem tohoto slavnostního ceremoniálu s převzetím osvědčení se zúčastnili pouze ti, co splnili podmínky v podobě úspěšně složených testů nebo vypracovali v daném oboru práci. Kurz, ve kterém si posluchači okusili malý díl z hereckého umění, splnili podmínky ukázkou ve společném vystoupení před publikem.

Zvyky a tradice u našich sousedů se velmi prolínají s našimi, např. starost o čištění a otevírání studánek. Zamyšlení nad přátelstvím je do dnešní doby silné téma a na věku moc nezáleží, i když najít opravdové přátele není zase tak snadné. Začátek června patří dětem, tak je hezké si zavzpomínat, že jsme byli také dětmi. Na horké léto je dobré se vybavit vějířem a také se něco dozvědět o jeho historii. Nejen historii, ale i dnešku patří pozornost městům, kde se kultivují nehostinné plochy v příjemná relaxační místa pro místní i návštěvníky. Hudba nás provází celým životem, a proč by nemohla být pro všechny lidi na té naší malé planetě dorozumívacím jazykem? Na závěr zajímavosti a zábavný koutek na procvičování mozkových závitů.

Přeji Vám krásné prázdniny a těším se na setkávání s Vámi

Vaše

Obsah

<i>Aktuality z naší U3V</i>	2
<i>Črípky spoza hranic</i>	3
<i>Príspevky našich posluchačů</i>	5
<i>Zajímavosti</i>	15
<i>Zábavný koutek</i>	19

🌿 Aktuality z naší U3V

Vážené a milé posluchačky,

Vážení a milí posluchači,

skončil další akademický rok 2021/2022 a přinesl nám mnoho nových informací, poznatků a zkušeností. Tento rok byl pro nás „veselejší“ a příjemnější, opět jsme se mohli vrátit k prezenční výuce a snad i do „starých kolejí“.

Do vzdělávacích programů se letos zapsalo 2846 posluchačů, z toho 419 mužů a 2127 žen. Úspěšných absolventů, kteří zpracovali závěrečnou písemnou práci či složili testy, bylo 185. A konečně, po dvou letech, jsme mohli uspořádat i slavnostní zakončení U3V v Karolinu, které proběhlo dne 2. června 2022 za účasti nové prorektorky pro studijní záležitosti UK doc. RNDr. Markéty Martínkové, Ph.D., naší pí proděkanky pro vnější vztahy a další vzdělávání Mgr. Michaely Slussareff, Ph.D. a dalších členů akademického sboru FF UK. Celá akce proběhla ve velmi slavnostní atmosféře a myslím, k všeobecné spokojenosti akademiků, absolventů, hostů i nás, organizátorů.

Pevně doufám, že zápisy do studia U3V pro nový akademický rok proběhnou podle předem schváleného plánu, tedy v září 2022 a zimní semestr zahájíme přednáškami v pátek 7. 10. 2022 (1. skupina kurzů), resp. 14. 10. 2020 (2. skupina kurzů). Většina přednášek se bude konat v hlavní budově Filozofické fakulty Univerzity Karlovy, Praha 1, nám. Jana Palacha 2, některé se ale konají v jiných prostorách, zejména na pracovišti Centra dalšího vzdělávání, budova České spořitelny, Na Příkopě 29, 3. patro (jazykové kurzy, semináře z psychologie). Prosím, věnujte pozornost rozvrhu výuky, čas a místo konání vašich přednášek jsou důležité.

Veškeré informace o studiu U3V, vč. dalších doporučení a materiálů, najdete na našich webových stránkách: www.cdv.ff.cuni.cz – záložka Univerzita třetího věku - sekce Informace pro posluchače a Informace pro zájemce. Prosím, sledujte je průběžně a pečlivě. Zejména věnujte pozornost rozvrhu výuky a způsobu zakončení studia (závěrečná písemná práce příp. test).

Závěrem bych chtěla vám všem, našim posluchačkám a posluchačům, poděkovat za přízeň a podporu, kterou nám věnujete. Přeji příjemné léto a těším se na setkání s Vámi při zahájení nového akademického roku.

Ing. Ilona Kellerová

vedoucí

Otváranie studničiek

K jednotlivým obdobiam roka sa viaže mnoho prastarých magických , ale i novších ľudových zvyklostí. Inak na tom nie je ani obdobie nástupu jari až do začiatku leta, ktoré sa viažu k jednému zo štyroch dôležitých živlov a to k vode.

Voda spája a zjednocuje všetko živé. Jej cesta začína od najmenšieho horského pramienka až po najpruďšiu riavu, potok, rieku, more a oceán. Vďaka výparom z vody do vzduchu sa opäť v podobe zrážok vracia na zem a znova sa stáva zdrojom života a podstatou všetkého bytia, vrátane prírody.

V pohanských dobách ľudia uctievali rusalky a vodné víly, ktorým pripisovali schopnosť starostlivosti a ochrany o vodu, aby bola čistá, žiarivá, naplnená svetlom a mohla prinášať úžitok všetkým.

Pochopiteľne postupom doby, ľudia starostlivosť o vodu nenechali len na rusalky. Neexistovali vodovody a ľudia si vážili každej kvapky vody. Bola to životná nutnosť, pretože vodu zo studničiek čerpali v priebehu celého roka.

Nakoniec otváranie a čistenie studničiek sa stalo rituálnym zvykom, ktorý poznali a poznajú nielen v Čechách, na Morave , ale aj na Slovensku. Ľudia sa tak mysticky snažili ukončiť sucho a privolávať dažde nielen v období sucha, ale hlavne v druhej polovici jari až do svätajánskej noci.

Pôvodne sa studničky čistili počas celého obdobia medzi Veľkou Nocou a Turícami. Chotár, v ktorom by nikto studničky nevyčistil, bol by totiž podľa prastarých predstáv postihnutý nedostatkom vlhavy. Povrávalo sa, že človek, ktorý otvorí aspoň jednu studničku, mal byť počas nasledujúceho roka zdravý a zbavený bolestí hlavy.

Na niektorých miestach v našich oboch republikách sa zachovala tradícia otvárania studničiek dodnes.

Tradíciu otvárania studničiek dnes okrem folklórnych skupín prevzali aj mimovládne ekologické zoskupenia či turistické oddiely. Tým, že vyčistia svoju lesnú studničku a okolité turistické chodníčky, nielen oživujú staré tradície, ale aj zvyčajne odštartujú letnú turistickú sezónu.

A tak sa otváranie studničiek stalo jedným zo starých slovanských predkresťanských obyčajov v období Turíc a dnes má v kalendári dokonca pevne stanovený termín na 31. mája.

Bez vody by nebol život. Určite mnohým z Vás nič nebráni zapojiť sa do ochrany lesných pramienkov, studničiek, jazierok a potokov vo svojom okolí a do **ohľaduplného hospodárenia s vodou**.

Na záver mám pre Vás malý pohľad do spomienok. Vybavíte si v mysli aspoň dve horské pramienky, či studničky, z ktorých ste ochutnali jej sviežu vodu?

Moje prvé zastavenie zaletí do detstva. V pamäti mi utkvela spomienka na „Dedkovu studničku“, ktorá bola v úžľabine pri roliach, ktoré roky rokúce patrili môjmu dedkovi. Staral sa o ňu celé roky. Zakaždým, keď sme sa ocitli v jej blízkom okolí, naše prvé kroky mierili k nej. Priam sa nám žiadalo osviežiť sa priezračnou, sviežou chladnejšou vodou z nej.

Druhé zastavenie patrí do súčasnosti. Bývam na okraji mesta a neďaleko v kopci je studnička, z ktorej voda tečie celý rok. O jej čistotu a testy zloženia sa stará miestny urbár. Na jej vode si najviac pochutnávajú viacerí „domorodci“ z našej obytnej zóny, ktorým nevádi ani prechádzka do strmého kopca. Odmenou je chutná pramenitá voda bez chlóru.

O studničky sa však môžete starať po celý rok. Udržiavané studničky slúžia ako **zdroj vody** nielen pre zvieratká a aj neraz môžu poskytnúť **príjemné osvieženie** na výlete pre každého z nás. Potom nebude núdza o studničky:

„Jsem kryštálová studánka, napijte se prosim“.

Autor:

Ing. Anna Frličková

Študentka U3V pri ŽU v Žiline

Vysvetlivky :

svätójánska noc - svatojanská noc...noc z 23. 06 na 24. 06

Turice – kresťanský sviatok - 50 dní po Veľkej noci

riava – horský potok s prudkým spádom – bystrina – bystřina

♣ Příspěvky našich posluchačů

V loňském roce začal již několikátý běh cyklu seminářů s atraktivním názvem „**Slovo je lék i zbraň**“. K přihlášce mě zlákala manželka, která jej v jednosemestrální, tedy kratší podobě, absolvovala před dvěma lety. Doma mě tehdy pravidelně obveselovala texty jazykolamů a líčením různých hlasových cvičení, a tak jsem neodolal a přihlásil se.

Na první hodině se nás sešlo asi dvacet. Při představování ostatním každý uvedl své důvody pro účast v kurzu. Někdo chtěl slovem léčit, jiný, jak se ukázalo později, bojovat, další třeba jen ztišit svůj projev nebo zvládnout trému při vystoupení před větší skupinou lidí. Několik kamarádek si přálo obnovit přátelství z minulých let a znova zažít atmosféru kurzu.

Naše lektorka s vlastní zkušeností z hereckého prostředí a z výuky ve školách uměleckého zaměření nás pak postupně seznamovala se základy mluveného projevu, s podstatou zvukové stránky lidského hlasu, se způsoby koordinace dýchání a řeči a s dalšími finesami práce se slovy. Mnohé z nás pobavila různá hlasová cvičení sloužící k uvolnění a rozmluvení se. Postupně jsme zvládali výslovnost i těch nejneuvladatelnějších slovních spojení hravou formou.

První větší samostatnou práci představovala pro nás příprava prezentace vlastních zálib nebo vyprávění o sobě v rozsahu několika minut. Myslím, že toto téma bylo prvním sblížovacím prvkem, protože jsme postupně vystoupili z dosavadní částečné anonymity. To už ale do průběhu semináře zasáhla i covidová pandemie, a my jsme byli donuceni několik setkání odložit na později. Mezitím ztratili někteří z účastníků odvahu nebo vůli k dalšímu pokračování, a tak naše řady poněkud prořídly.

Po obnovení našich setkávání se slovy jsme začali mluvit o tématu našeho závěrečného společného vystoupení. Postupně jsme zvažovali a zase zamítali nejrůznější náměty jako například Fulghumovo „Všechno, co opravdu potřebuju znát, jsem se naučil v mateřské školce“, „Cimrmanologická konference“, „Shakespearovy Sonety“ nebo „Hra o nepřítomné paní B. N.“. Nakonec jsme si každý vybral z témat „Písničkové texty“, „Líné radosti“ nebo vyprávění vlastních zážitků, jeden z nás dokonce vytvořil vlastní veršované texty.

Nastal den našeho závěrečného vystoupení. Po krátké zkoušce a doladění programu začali přicházet první hosté. Tréma vrcholila, ale nakonec jsme se s ní všichni vypořádali a přednesli své příspěvky, jak nejlépe jsme v tu dobu mohli. Zažili jsme každý svou „chvilku slávy“, hosté byli milí a chválili. Pak už jen posezení u kávy a dobrot od našich milých kolegyň, chvíle uvolněného povídání a také loučení.

Ať už se zúčastníme dalšího semináře nebo již ne, zůstanou nám vzpomínky na společné úsilí a na přátelství, které jsme při tom zažili.

Mirek Čerovský

„Slovo je lék i zbraň“

Následující texty jsou ukázky ze závěrečného představení absolventů kurzu.

Prolog

Bylo mi zadáno, bych přednesl tu cosi,
věž ze slov postavil – a zůstal přitom svěží.
Věž ta, se sice výškou nehonosí,
jen zdá se mi, že zdolává se ztěží.

Jsem tribun, který v bílé tóze
před davem hrdě stojí,
aby vzdor mu, jak diagnóze,
se utkal v litém boji?

Abych tu slova nakladl
a zdůraznil jich smysl?
Aby ten smysl nezvadl
a sladký úsměv zkysl?

Ne, nejsem žádný Cicero,
jsem sazeč, sázím slova.
Ta velká, moc mě neberou,
znějí-li zas a znova.

Já rád mám svoji rodnou řeč,
vždy před ní s úctou klekám.
Rád bych, svou slovní vodoteč,
plout poslal k větným řekám.

A také v jejím proudu byl
a s pokorou v něm stál,
víc poznal, víc se naučil
a dobré písňě hrál.

Slovo je míč i meč ...

Rád pohrávám si s češtinou,
slova jsou moje hračky.
Jdu věty rovnou pěšinou,
někdy i do zatáčky.

Písmenka střádám na slova,
pak do řady je stavím,
než bude stavba hotová
snad vás tím neunavím.

Až nastane ten okamžik,
kdy před poslední tečkou,
své rodné řeči složím dík,
nevěstě větě s vlečkou.

Pak začne obřad přednesu,
už začínám se chvět.
Jak dostat do slov noblesu
s níž mám to přednášet.

Mít tógu jako Cicero
snad šlo by mi to snáze,
když myšlenky se poperou,
by nebyly z nich fráze.

Větu pokládám na větu,
jak komponista skladbu
a těším se, že do květu
dovedu slovní sadbu.

Co dál s touhletou snůškou slov,
co povědět jsem chtěl?
Bez zbraně začal tento lov,
a rozum? Ten to chtěl!

Cerberus dole jednohlavý,
když k výtahu mě pustí,
brim, bram, brum mi drnčí z hlavy
a je to tu – no hustý!

I mandaly se objevily,
tai-či a lesní roh,
pozval jsem sem i květovíly,
co víc bych ještě moh'?

Po celou dobu nad námi
jak pára nad vodou,
se vůně, která omámí
nesla, ne náhodou.

A slova z kádě zamyšlení
rozdávány tu vědry.
Jak nesnažit se o souznění
a k slovům nebýt štědrý.

Jazykolamy, věty holé,
slovo je míč i meč.
nejneobhospodařovatelnější pole
vždy bude naše rodná řeč.

Epilog

Řekl jsem, co jsem říci měl.
Snad naplnil jsem noty.
Na chvilku dveře otevřel,
nezašpiniv si boty.

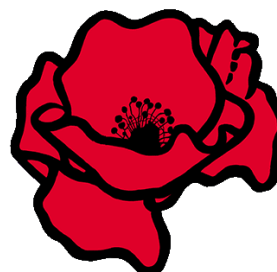
Za oknem doba bouřlivá
přináší denně zvěsti,
že dlaň, která se zachvívá,
se znovu stát má pěstí.

Snad proto chtěl bych podotknout,
dnes, v této divné době,
že ten, kdo hledá klidný kout,
najde ho vždycky v sobě.

To hledání se nekončí,
je třeba hledat stále,
ten lov, ač nemá náhončí,
je nekonečný málem.

Hledejme krásu všedností,
při probuzení ráno.
Snad každodenních radostí
pak bude nám už přáno.

A večer, až se zklidní svět,
na Nově ztichnou zprávy,
budeme schopni odletět
do zítřka bez únavy.

Pavel Štědrý

Pohled z hlediště

Představení mělo i své diváky a ti byli ohromeni uměleckým projevem všech účinkujících. Paní lektorka Martina musela být spokojená, že se jí podařilo připravit skupinu seniorů k tak skvělému výkonu. Završení uměleckého dojmu bylo obohaceno vlastní tvorbou posluchačů, a to básněmi i s hudebním doprovodem. Nadšený potlesk se ozýval při každém jednotlivém přednesu. Z úspěchu se těšili nejen posluchači, ale i diváci z hezkého představení.

Anežka Fridrichová

Přátelství

Kdysi mi kdosi řekl, že člověk vlastně žádné přátele nemá, ale jeho úspěch ano. Když jsem se nad tím zamyslela, nebylo mi vůbec do smíchu. Proč? Protože mi to přišlo velmi skutečné.

Každý z nás se ve svém životě určitě setkal se situací, která to dokonale vystihuje. Nemusíme chodit daleko, stačí se vrátit do mateřské školky. Děti si hrají na písku. Holčičce se povedla ta nejlepší bábovička. Všem dětem se moc líbí a každý chce s holčičkou hned kamarádit. Každý chce od ní udělat tu krásnou bábovičku.

Holčička povyrostla a chodí do školy. Vyhrála školní olympiádu v matematice. Kde kdo s ní chce kamarádit, vždyť kde kdo potřebuje poradit s matematikou.

Z holčičky se stala žena. Dokončila vysokou školu a zastává odborné místo, samozřejmě dobře placené. Je skutečně šikovná, své práci rozumí, a tak ji šéf pověří vedením celého oddělení. A ejhle, najednou má spoustu přátel, dokonce se k nim počítají i ti, kteří jí ještě včera ani neodpověděli na pozdrav. Proč ne? Vždyť taková známost se může někdy hodit.

Připadá vám to normální, a nebo vám běhá mráz po zádech? S největší pravděpodobností obojí. Vždyť takové situace se, bohužel, spouště lidí zdají být dnes úplně normální. Naštěstí ale tak úplně normální nejsou. Stále mezi námi žijí lidé, pro které je přátelství něčím úplně jiným.

Určitě máme všichni hodně známých, ale kolik je mezi nimi opravdových přátel? Takových, kteří nám řeknou svůj názor do očí, i když to pro nás mnohdy není vůbec příjemné. Uprostřed noci jsou schopni poradit či pomoci, jak je zrovna třeba. Rozdělí se s námi o poslední sousto, i když sami mnoho nemají. Stojí stále při nás, ať máme úspěch či se zrovna potácíme na dně. Jdou s námi životem a my cítíme, že čím déle naše přátelství trvá, tím je silnější. Ať se nám v životě daří nebo zrovna nedaří, to je až druhořadá záležitost. Vždyť pravý přítel s námi zůstává i tehdy, když všichni ostatní už dávno odešli. Stačí, když se o to právě přátelství nejen sami zasloužíme, ale hlavně, když si ho dokážeme udržet.

Maminkám

Ten pocit znají jenom maminky,
když slyší zvony znít
a hrud' se jim dme pýchou.
Ten pocit mají jenom maminky,
když poprvé se skloní nad postýlkou.
Když hledí na své dítě
krásné a kučeravé,
poprvé pohladí tě,
tvé vlásky světle plavé.
A od této chvíle
zrozené z bolesti,
pro tebe dítě milé
sní denně o štěstí.

Den dětí

Přeběhly Velikonoce i sváteční májové dny a přiblížil se první červen, Mezinárodní den dětí. Že jde o dětský svátek, jsme zjistili velmi brzy. Ládík s Ivánkem chodili do mateřské školky na Valentince a já, coby prvňák, jsem je tam každý den ráno vodila. Tedy do té doby, než moje pozdní příchody prohlédla naše paní učitelka. Párkrát jsem stála na hanbě, ale protože se nic nezměnilo, pozvala si maminku do školy. Maminka nám doma domluvila, že máme chodit včas. Musela být brzy ráno v práci, a tak jsem brášky sice vodila, ale jen přes ulici. Čekali jsme, až se odvalí z pivovarského dvora obří sudy, a teprve potom mohli běžet sami dál. Tak byli každé ráno ve školce včas a já ve škole taky. Školka měla na nábřeží svoje hřiště, také tam bylo školní hřiště, kde jsme při hodinách tělocviku běhali a skákali, ale jen když bylo hezké počasí. Mezi nimi bylo ještě veřejné hřiště, kde byly houpačky, kolotoč a pískoviště. Často jsme si tam hráli, protože hřiště bylo oplocené, stálo uprostřed zeleně a kvetoucích kaštanů, byl tam volný přístup pro všechny, a taky pan hlídač, který na nás dával pozor. Doma jsme dětský den neslavili, ale ve škole a ve školce ano a byla to docela velká sláva. Ve škole jsme na tabuli napsali: „Dnes je velký svátek náš, prosím nezkoušejte nás“. Přinesli jsme paní učitelce kytičku a ona nás opravdu nezkoušela, většinou nám vyprávěla něco zajímavého, my jsme poslouchali a nikdo ani nehlesl. Na konci hodiny jsme dostali lízátko, nové tužky a pera.

Ve školce přichystaly paní učitelky pro děti zábavné odpoledne, kam mohli přijít rodiče, prarodiče i sourozenci, a tak jsme se tam sešli všichni i s babičkou. Nejdříve měly děti závody v pytlích, potom házely míčem do dálky, ale pak byla hlavní soutěž. Každé dítě dostalo udici s háčkem a mohlo si vylovit nějaký dárek. Udice se házela do okýnka dřevěné boudy, ve které byla uvnitř velká kád', plná hraček. Ládík si vylovil kostky a Ivánek autíčko. Všechny děti měly svůj dárek, jen mi bylo divné, že holčičky si většinou vylovily panenky, omalovánky a pastelky nebo chlupatá zvířátka a kluci míče, autíčka nebo stavebnice. Ale pak jsem viděla v boudě u kádě s hračkami paní učitelku. Ta když slyšela, že paní učitelka nahoře volá: „Ivánku, copak si vylovíš ty?“ pověsila na háček autíčko, a tak pro každé dítě bylo překvapení, co si zrovna vytáhlo. Běžela jsem za babičkou s tím, že to bráškům prozradím, ale babička mi řekla, ať jim nekazím radost. A u toho taky zůstalo. Nakonec přinesly paní učitelky velký koláč, který měl po obvodu kruhy z máku, tvarohu i z povidel a všechny děti stály okolo a snažily se prokousat do středu, ale nikomu se to nepovedlo. A tak všichni dostali ještě kelímek s limonádou, paní učitelky rozkrájely velký koláč a rozdaly ho všem dětem i nám, starším nebo mladším sourozencům. Den dětí pomalu končil, sluníčko zapadalo, děti byly spokojené a šťastné a nikdo z nás v té chvíli nepřemýšlel nad tím, že je na světě ještě plno dětí, které takový svátek nikdy neslavily, protože ho, z různých důvodů, slavit nemohou.

Vím, je to skoro sedmdesát let, ale co dneska? Co se za ty roky změnilo? Bohužel se domnívám, že skoro nic. Jenom se ten problém přesunul blíž k nám, a my s tím zase nic neuděláme. Nemůžeme, a nebo čekáme, až se nás to bude přímo dotýkat? Jenom aby bylo ještě co zachraňovat.

Vladana Machiánová

Až začnou horké letní dny...

Léto je za dveřmi a jistě budeme hledat úlevu před horkem. Co třeba vějíř? Tato skladná a lehká pomůcka má úctyhodnou historii. Vějíř se nepoužíval jen k ovívání a ochlazování tváře, ale i při rozdmýchávání ohně, odstraňování plev od zrna a dokonce i jako zbraň (takový vějíř byl vyroben z kovu a měl zaostřené konce). Také býval znakem společenského postavení nositele.

Nejstarší vějíře se vyráběly z oháněk koní nebo krav, z peří vzácných ptáků nebo i z koster ptačích křídel. Zmínky o vějířích či jejich vyobrazení se dochovaly z Babylónie, Sýrie, Indie, Egypta i jižní Ameriky. Ve slavné Tutanchamonově hrobce bylo nalezeno osm vějířů – jeden z nich měří 1 metr, je dřevěný, potažený silnou zlatou fólií s hieroglyfy a reliéfy, jiný je z ebenu s barevnými skleněnými ozdobami a slonovinovým drždlem. V antice byly vějíře odznakem luxusu, nebyly zde ale pouze doménou žen, užívali je i muži. Historickým dokladem jsou i dochované terakotové sošky, na nich se ženy chrání před sluncem vějířem a také kloboukem. I bájně ženy z Homérových básní se ovíjely vějířem. V Řecku a Římě sloužily k výrobě vějířů listy lotosu a palem, existovaly tam ale i chovatelské farmy pávů, jejich nádherná pera také posloužila k výrobě luxusních modelů.

Do Evropy dovezli vějíře ze svých výprav křižáci a později portugalští mořeplavci (ti je přivezli na počátku 16. století z Japonska). I zde je užívali i muži. Ve 12. století pronikly vějíře i do křesťanské církve, tzv. flabellum byl vějíř na dlouhé tyči, otevíral se do celého kruhu. Ministranti jím ovívali preláty při mších a procesích. Použitým materiálem byl pergamen a jiné druhy kůží zdobené vyšíváním, trásněmi a střapci. Některé vějíře měly tvar andělů. Pro nevěsty se vyráběly ze speciálních bílých kůží. V renesanční Itálii byl takový luxusní vějíř nezbytným vybavením bohaté nevěsty. Kateřina Medicejská v roce 1578 představila ve Francii novinku – skládací vějíř zdobený ornamenty a parfémovaný. Anglická královna Alžběta I. byla sběratelkou vějířů a přijímala je jako dar i od svých poddaných. V té době už se uplatňovaly nové materiály, např. slídové destičky, žebra kostěná i želvovinová, hedvábí, kov. Ceněné byly malované miniatury, akvarely, kvaše a lakování.

Baroko a rokoko přineslo do výroby vějířů velkou zdobnost a propracovanost. Stříbro, zlato, perleť, drahokamy, sklo, krycí lišty zdobené andělíčky, malby žánrové, biblické, klasické i květinové, mědirytiny – to vše byste na vějířích mohli objevit. Specializovaná centra výroby byla v Itálii, Francii i Anglii.

18. století – století galantní – bylo zlatou érou vějířů. Šlechtická společnost v parcích, na houpačce, při hrách, na lavičce, v objetí či při polibku, to vše byly náměty malířů spolu s bohatým pozadím. Na vějířích byly zachyceny i zajímavé události, např. první vznášedla bratří Montgolfierových z roku 1783. V této době se rozměry vějířů zmenšily a pokročila i výroba skládacích modelů.

Moderní technologie 19. století a levné náhražky luxusních materiálů umožnily masovou výrobu vějířů a jejich rozšíření. Vějíř se stal dostupným módním doplňkem, stal se i upomínkovým a sběratelským předmětem. Nabídka byla velmi pestrá, tradiční čínské a japonské, na péřových drahé peří pávů, pštrosů a volavek vystřídalo peří kura domácího – dalo se tvarovat a barvit, nově se užívala sláma, plech a celuloid. Změnily se i užívané motivy – nyní to byly karikatury, mapy, hlavolamy, divadelní scény, noty i písničky. Vějíře bylo možno i skládat do krabičky, některé měly na krycí liště ještě zrcátko či pudřenku.

Secese vrátila vějířům luxus, opět se užívá pštroší peří, tentokrát v kombinaci s ozdobou klobouku. Vějíř se s oblibou užívá při společenských příležitostech. To už se ale blíží soumrak nad jejich výrobou, ve střední a severní Evropě během 20. století prakticky vymizely, částečně se užívaly v jižní Evropě. Silnou a nepřetržitou tradici si stále udržují Japonsko a Čína, východní Středomoří a Dálný východ. V současnosti vějíře opět pro ženy objevují i přední módní návrháři na svých přehlídkách.

Pokud budete v létě cestovat, můžete si prohlédnout třeba pozoruhodný vějíř Emy Destinnové v jindřichohradeckém muzeu. Třeba tomuto módnímu i funkčnímu doplňku přijdete na chuť.

Jenom pozor, dámy, jak vějíř držíte! Podobně jako květomluva existovala i tzv. vějířová tajná mluva. Dámy pomocí vějíře uměly svému nápadníkovi leccos naznačit. Složený vějíř přiložený na ústa naznačoval touhu po polibku, položený na levé ruce zase zájem o tanec, na pravé ruce naopak nechť tančit. Rychlé zavírání a otevírání vějíře značilo pouhou nervozitu dámy.

Tak krásné léto, ať už s vějířem či bez něho!

(NB – z veřejně dostupných zdrojů)

Jezero Most

Před několika roky jsem napsala článek o zániku starého města Mostu a jeho současnosti, abych trochu smazala negativní pohled na toto město a nabídla pohled na něj z pozice jeho občanky, která v něm žije téměř padesát let.

Teď bych chtěla o starém, zbouraném městě napsat opět, ale v tom smyslu, že i neexistující město přineslo jeho občanům užitek a krásu.

Historické město Most bylo zlikvidováno kvůli uhlí, ale posloužilo i ke vzniku krásného díla, vrátilo se zpět v podobě úžasné vodní plochy, která vznikla v prostoru bývalého dolu a bývalého města. Je pod hradem Hněvín a nedaleko přesunutého kostela Nanebevzetí Panny Marie .

Vzniklo jezero

Vrátil se život do míst, na které se dlouhou dobu Mostečané chodili dívat s nostalgií, vzpomínali na známá místa a čekali, co se bude dít. Rozhodnutí o zatopení dolu Ležáky, kde se dříve těžilo uhlí a kde dříve stávalo královské město, vzniklo v devadesátých letech a to, že se „jáma“ po zbouraném městě naplní vodou bylo veřejností přijato vesměs kladně. Ale od záměru k realizaci bylo třeba téměř desetiletí a poté trvalo dlouhých 6 let, než se tento záměr naplnil.

A tak obyvatelé Mostu pozorovali s napětím, jak do sanovaného a upraveného prostoru po dolu a starém městě začíná natékat voda. Cesta k bývalému městu a budoucí vodní ploše se stala příjemnou a zajímavou procházkou pro rodiny s dětmi i pamětníky, kteří bedlivě sledovali, kdy bude zatopen např. bývalý soud, nebo městské divadlo.

V roce 2020 konečně nastal den, kdy bylo jezero naplněno a zpřístupněno veřejnosti. Byla to pro všechny obyvatele města velká událost a rázem se Jezero Most – jak bylo nazváno, stalo atrakcí města Mostu.

V jakoukoliv roční dobu se k němu vydávají občané města – potkáte zde sportovce, turisty, rodiny s dětmi, cyklisty, atd. Rádi vyhledávají pohled na krásnou vodní plochu, kde je tak průzračná voda, že je možné dohlédnout až do 8 m. Největší hloubka v jezeře je 75 m, jezero je dlouhé 3 km a jeho obvod měří 9 km, plocha je 311 ha. A tak se Mostečané naučili chodit „kolem jezera“ a pro spoustu z nich se stala procházka téměř pravidelnou povinností každý den, či týden.

Jezero Most a jeho okolí je postupně budováno, jsou tu k dispozici pláže pro plavce, část jezera slouží pro vodní sporty, část pro floru a faunu. I když je v jezeře 8 druhů ryb, nesmí se zde ale rybařit. Jezero Most je také nejvýznamnějším zimovištěm vodních ptáků v naší republice a kolem jezera vede i naučná stezka.

Vysazují se stromy a keře, buduje se zázemí pro návštěvníky – občerstvení, WC, hrací koutky pro děti, zelené plochy k odpočinku i pro potěšení oka.

Je zřejmé, že bude ještě nějakou dobu trvat, než plocha kolem jezera vytvoří zelenou kulisu, vřdyť vše vzniklo na rekultivované ploše po povrchovém dolu, ale v současné době je Jezero Most vnímáno občany města jako další možnost k využití volného času, další prostor ve městě, který nabízí oddych, relaxaci, krásu a hlavně je spojuje s moderním městem, kde žijí.

Naděžda Kimlová

„Inter arma, silent musae“ – když řinčí zbraně, mlčí múzy

Vážení přátelé,

z mého „pera“ jste četli (nebo ne?) „malé drobnosti“ z běžného života, nebo z oblasti hudební. Nyní jsem si dovolila krátké zamyšlení, které píšu v době, kdy nedaleko od nás „řinčí zbraně“. Před několika lety jsem slyšela pořad pana Františka Novotného na Českém rozhlase Dvojka, který byl věnovaný Velikonocím a provázený krásnými melodiemi. Mimo jiné zde zazněla píseň „Už z hor zní zvon“ v podání Andrea Bocelli. Zazněla v originále, vím, že existuje i několik českých textů. Také jsem se dozvěděla, že slova napsal jako poděkování bohu námořní kapitán, který – ač bezvěrec – přežil mořskou bouři. Kdo doplnil melodii, prý není známo. Další skladba, kterou jsem náhle uslyšela, byla ukrajinská lidová píseň „Večerní zvon“. K té mám několik osobních vzpomínek. Jako mladou dívku mě ji naučil v originále i v češtině můj strýček. Naposledy jsem ji slyšela zpívat ukrajinského sólistu Divadla F. X. Šaldy v Liberci na jeho benefičním koncertu. A v tomto pořadu ji zpívali dva pěvci – tenorista a basista. Pro zajímavost uvádím část českého textu:

„Večerní zvon když v dáli zní, co dávných snů on probudí.

Já v širou dál jsem musel jít, kde neslyším zvon jasně znít“.

Když nad oběma písněmi přemýšlím, napadá mne jedna myšlenková utopie. Proč nelze těmito dvěma písněmi propojit nejen „svět Západu se světem Východu“, nebo dva sousední státy? Proč musí mít i dnes platnost rčení uvedené v názvu mého článku? Proč dnes, když ve slově tenorista změním jedno písmenko, vznikne hrozné slovo terorista, teror?! Proč nejde příběh Rychmanova filmu „Kdyby tisíc klarinetů“ převést do skutečnosti, aby se zbraně proměnily v hudební nástroje?

Musím ale napsat, že u nás neplatí druhá část úvodního rčení. Že u nás múzy nemlčí. Naopak, koncertují, skládají, zpívají a hrají. A získané prostředky posílají na Ukrajinu, nebo na pomoc lidem, kteří museli opustit své domovy. Přeji si, aby až vyjde tento Blog Klub č. 2/2022, skončila invaze, aby všichni mohli pracovat na obnově válkou zničené Ukrajiny.

Věra Voženilková

Toulky Prahou III

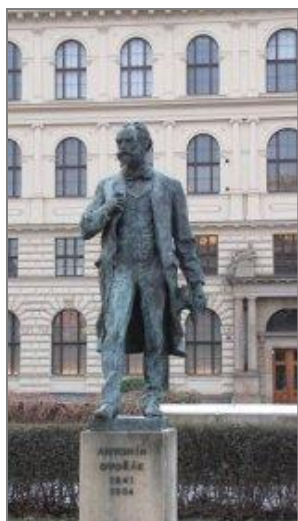
V našem dnešním toulání nezamíříme nikam daleko, budeme se pohybovat v blízkém okolí „naší fakulty“. Budou nás zajímat (nejen) pomníky významných osobností.

V tradičním smyslu je pomník nejčastěji socha nebo sousoší ve veřejném prostoru. Nemá jen estetickou funkci, je především symbolem. Připomíná důležité osoby či události. Spoluvytváří tak podobu historie, tedy to, koho nebo co si máme pamatovat. Jejich umístění bývá kulturní událostí, často ale vede k bouřlivým debatám. Každá změna režimu přináší současně nová pamětní místa, ale také i obrazoborectví. Z historie i současnosti známe řadu příkladů protestů proti pomníkům a naopak jejich obhajování zastánci, hanobení a ničení pomníků či jejich odstraňování, v lepším případě do muzeí a lapidárií, v horším pohození pomníku někam do skladiště či přímo jejich likvidaci. Naše historická paměť je někdy krátká a někdy zbrklá. Zajímavý je názor, že řešením a připomínkou minulých časů (a našich chyb či omylů) by bylo vytvořit veřejný prostor, třeba sad či park, kam bychom „nechtěné“ pomníky umístili, procházka s přemýšlením o historických souvislostech by nám jen prospěla.

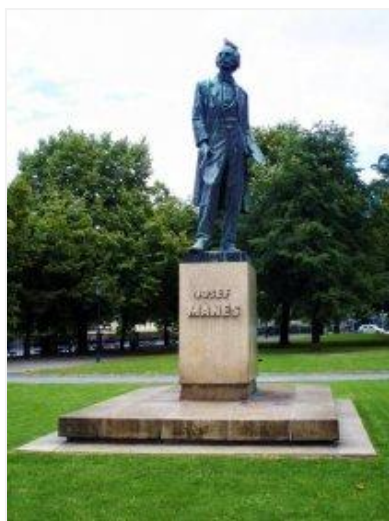
Nelze ale pomníky chápat jen jako prosté připomínání minulosti, pramen poznání. Staly se zároveň kultovním místem, artefaktem veřejného prostoru. Tento prostor ovlivňují a proměňují. Pokud se u nich zastavíme, můžeme obdivovat (neobdivovat) jejich uměleckou hodnotu, ale také přemýšlet - o životě a významu osobnosti, o době vzniku pomníku, o osobnosti a díle autora, o okolnostech umístění pomníku.

Pomníky znala již antika, u nás ale doba pomníků nastala až ve druhé polovině 19. století, kdy se stávají významným urbanistickým prvkem a reprezentativním symbolem. Pomníkem může být pamětní deska, jednoduchá busta, architektonické dílo, socha či sousoší.

Pojďme tedy na krátkou vycházku se zamyšlením...

A

B

C

D

E

Řešení: A – **Antonín Dvořák**, sochař Jan Wagner podle návrhu svého otce Josefa Wagnera z r. 1955 pomník skladatele odhalen 12. 5. 2000 při zahájení festivalu Pražské jaro, stojí na náměstí Jana Palacha před budovou Rudolfiny

B – **Josef Mánes**, sochař Bohumil Kafka – návrh z r. 1940, pomník odlitý do bronzu až po smrti autora v r. 1949, sokl pomníku Josef Havlíček, na Alšově nábřeží vedle budovy Rudolfiny byl umístěn v r. 1951 při příležitosti 80. výročí úmrtí malíře Josefa Mánesa

C – **Karel IV.**, novogotický pomník krále českého a císaře římského, sochař Jacob Daniel Burgschmiet podle návrhu Ernsta Julia Hahnela z r. 1844, na Křižovnickém náměstí u Karlova mostu odhalen r. 1851 (plánované odhalení u příležitosti 500.výročí založení univerzity v r. 1848 zmařily revoluční události) – na vrcholu pomníku stojí Karel IV. se zakládací listinou univerzity v ruce, na podstavci alegorie čtyř fakult univerzity (teologické, lékařské, právnické, filozofické) a sochy významných osobností, současníků Karla IV. (Matyáš z Arrasu, Arnošt z Pardubic, Jan Očko z Vlašimi, a (? Beneš z Vartenberka, ev. Beneš z Kolovrat, ev. Beneš Krabice z Veitmile)

D – **Franz Kafka**, sochař Jaroslav Róna, pomník odhalen r. 2003, mezi Španělskou synagogou a kostelem sv. Ducha (pěší průchod mezi ul. Věžeňskou a Dušní), na místě domu, kde F. Kafka bydlel (dům v Dušní čp. 187 zbořen při asanaci)

E – **Dům matky a Dům syna**, pomník **Jana Palacha** s pamětní deskou – báseň Pohřeb Jana Palacha od Davida Shapira (báseň složil bezprostředně po smrti Jana Palacha), tato báseň inspirovala amerického architekta s českými kořeny Johna Heyduka k vytvoření pomníku, odhalen byl 16. 1. 2016 na Alšově nábřeží

Ken Follett, Zima světa

Zima světa začíná tam, kde Pád titánů končí. Pětice navzájem spřízněných rodin – americká, německá, ruská, anglická a velšská – vstupuje do doby do doby sociálního, politického a hospodářského chaosu, který předchází vzestupu třetí říše. Autor poutavě vykresluje krvavé události ve Španělsku a velká dramata druhé světové války. Životy všech postav se proplétají, děj se přenáší ze salonů bohatých až na krvavá bojiště a vtahuje čtenáře do stále složitějších dramatických peripetií, jež poznamenaly minulé století.

Karin Lednická, Šikmý kostel

Románová kronika ztraceného města. Podtitul knihy shrnuje příběh o někdejší pastevecké vesnici, která vystavěla svůj rozkvět na těžbě uhlí, aby o století později zašla na úbytě – také kvůli těžbě uhlí. Dnes už z výstavních budov a vznosné katedrály nezbylo nic. Jen šikmý kostel, který strmě a varovně ční do pusté krajiny.

Knihy začíná obrovským důlním neštěstím rok 1894, které drsně zasáhlo do života obyvatel celého kraje. Příběh se odehrává podle skutečných událostí.

Šikmý kostel, druhý díl

Ve zbytku nově vzniklého Československa nastávají zlaté časy, v Karviné – jak se nyní město jmenuje – se stále silně projevují důsledky předešlého dění a prosakují do všech oblastí života. Ne vždy v dobrém. I přesto jsou dvacátá léta pro obyvatele dobou společenských změn a hospodářského růstu. Naděje však rázně ukončí hospodářská krize a po ní vzestup nacionalistických nálad. Události po nástupu německé okupace postihly nakonec všechny obyvatele, protože v tomto regionu probíhala světová válka jinak než jinde.

Knihy s nápady na výlety po Česku

Ladislav Zibura, Prázdniny v Česku

Je na každém jakou část naší země navštíví. Všude je hodně zajímavých míst, jen se dívat, nasávat atmosféru a vnímat. A když budete zrovna nepozorní, kniha vám pomůže odhalit to, co vám v informačním středisku neřeknou.

Víte, že

Žížala s bílým pruhem

Žížaly patří mezi užitečné tvory. Kypří půdu, provzdušňují ji, rozkládají organický materiál, houby, bakterie a další mikroorganismy a spoluvytvářejí životadárný humus. Málokdo by si pomyslel, že existuje i škodlivá žížala, která se jmenuje *Amyntas agrestis*.

Šílená žížala

Čím může tento zvláštní červ škodit? Podle ekologa Willa Cushmana je šílená žížala mnohem hladovější, než její evropská sestřenice. Nekontrolovatelně půdu prohledává a zanechává za sebou sypkou zrnitou zeminu s texturou kávové sedliny. Tato půda již není schopná zadržovat vlhkost, postrádá živiny a rychle eroduje. To ohrožuje nejen naše zahrady, ale celý ekosystém.

Jak žížalu poznat

Invazivní červ se podobá běžné žížale obecné nebo hnojní, které se u nás nejčastěji vyskytují. Je ale o něco menší, má nahnědlou barvu a vypadá hladší. Jeho hlavním poznávacím znamením je široký bílý pruh. Pohybuje se netypickým hadovitým způsobem a při vyrušení sebou začne „mlátit“ a skákat, jako by měl epileptický záchvat. Proto se tomuto druhu přezdívá šílená žížala. Při dotyku také dokáže odhodit ocas.

Nebezpečná žížala

„Schopnost skákacího červa reprodukovat se bez páření, rychle se množit a snášet vajíčka, která přežijí i krutou zimu, jsou hlavní důvody proč je tento červ tak extrémně invazivní,“ uvedla editorka Chicago Tribute Cindy Dampier. V současné době nemá šílená žížala ani přirozené nepřátele.

Jak se šílené žížaly zbavit

Pokud tuto žížalu uvidíte na zahradě, zkuste se jí co nejrychleji zbavit. Jak? Použijte hořčici. 1/3 šálku mletého hořčičného semínka přidejte do 4 litrů vody, zamíchejte a polijte oblast, kde jste žížalu viděli. Během několika sekund by měla vylézt z půdy. Hořčice ji totiž štípe, a tak se snaží nepříjemnému pocitu uniknout. V tu chvíli ji chyťte, dejte do sklenice a poté ji zalijte vroucí vodou.

Zdroj: internet

Zábavný koutek

V každé větě je ukryté naše město

Byla silná bouřka, viděl jsem i kulový blesk.

Opřel si svůj kyj o vchod do jeskyně.

Bobr nově povalil starou vrbu u potoka.

Náš Adam ovládá několik světových jazyků.

Ve fotbalovém utkání byli velmi dobří Španělé.

Mezi sousedy se roky táhla pře rovnající se vyostřenému konfliktu.

Na výročí ji čínskou kuchyní neoslňuje.

V kanceláři chyběl pořadač i celá složka s osobními údaji.

Žádný Čech ebolou neonemocněl.

Přes řeky by se měl postavit most.

Naše děti si pokaždé vyberou nejdražší hračky.

Našel si dobrou, movitou nevěstu.

Mařenko, strava pro tyto pracovníky musí obsahovat více masa.

Na čundru je seník k noclehu ideálním místem.

Tondo, bruš kameny pořádně!

Bolela ji hlava od božího rána.

Závodní kolo mouchy obletovaly po celou dobu, když bylo ve stojanu.

Mé oko lína sotva zahlédlo.

Nauč se v první řadě čínsky, když chceš proniknout na světový trh.

K zemi šla ta letitá borovice, kterou poničil silný vítr minulý týden.

Bratranec říkal, že ropa v Americe je levnější než u nás.

Cvičený americký kokr novinářům předvedl své kousky.

Rytíř objevil poklad novohradského panství.

Mikulov, Kyjov, Brno, Adamov, Dobříš, Přerov, Jičín, Dačice, Cheb, Most, Beroun, Broumov, Ostrava, Jeseník, Dobruška, Jihlava, Olomouc, Kolín, Děčín, Tábor, Opava, Krnov, Kladno

Víte, kde se nacházejí následující jezera?

1. Ženevské _____
2. Ladožské _____
3. Bajkal _____
4. Malawi _____
5. Ontario _____
6. Ontario _____
7. Kaspické moře _____
8. Huronské _____
9. Aralské _____
10. Bodamské _____
11. Bled _____
12. Balaton _____
13. Vättern _____
14. Chiemsee _____
15. Traunsee _____
16. Mazurská jezera _____
17. Plitvická jezera _____
18. Lago di Garda _____
19. Loch Ness _____
20. Eyreovo _____
21. Saimaa _____
22. Skadarské _____
23. Velké medvědí _____
24. IJsselmeer _____
25. Torrensovo _____
26. Čudské _____
27. Attersee _____

Ženevské – Švýcarsko, Francie; Ladožské – Rusko; Bajkal – Rusko; Malawi – Malawi, Mosambik, Tanzanie; Ontario – Kanada; Titicaca – Bolívie, Peru; Viktoriino – Uganda, Tanzanie, Keňa; Kaspické moře – Rusko; Huronské – Kanada, USA; Aralské – Uzbekistán, Kazachstán; Bodamské – Německo, Švýcarsko, Rakousko; Bled – Slovinsko; Balaton – Maďarsko; Vättern – Švédsko; Chiemsee – Německo; Traunsee – Rakousko; Mazurská jezera – Polsko; Plitvická jezera – Chorvatsko; Lago di Garda – Itálie; Loch Ness – Skotsko; Eyreovo – Austrálie; Saimma – Finsko; Skadarské – Albánie, Černá Hora; Velké medvědí – Kanada; IJsselmeer – Nizozemsko; Torrensovo – Austrálie; Čudské – Estonsko; Attersee – Rakousko

Říká se, že „starého psa novým kouskům nenaučíš“, ale není to pravda, zkuste si na chatě či u vody několikrát opakovat říkanky a třeba se to naučíte tak jako to uměli posluchači kurzu „Slovo je lék i zbraň“.

Dolar, libra, rubl.

Jedna teta byla teta tetě tetou, ne ta teta před tou tetou byla teta tetě tetou, až ta teta po tý tetě byla teta tetě tetou.

Jelen letěl jetelem.

Kapka klapla, klapka kapka.

Kdybys nebyl býval kýval, nebyl by se mýval hýbal.

Květo, kup poupě, je to skvělá koupě.

Nejneosamostatňovatelnějšími.

Šla Prokopka pro Prokopa: Pojď Prokope pro proroka.

Do barevných okének doplňte ze slov písmena, která budou dávat smysl.

P							O	D	H	O	A	P
P							H	E	L	D	O	P
P							Z	R	A	P	O	D
P							D	A	K	L	O	P
P							R	I	É	P	E	R

P							P	Í	R	A	P	Y
P							O	P	R	O	K	A
P							T	O	N	L	Á	P
P							M	I	Z	D	O	P
P							K	L	A	D	O	P
P							N	E	Z	E	P	Í
P							L	I	P	A	C	E
P							T	A	P	L	E	N
P							L	I	N	Y	P	I

Hezké přání

Po e-mailech se posílají různé kvízy, tady je jeden z nich.

Najdete v obrázku 15 schovaných loupežníků?

Uzávěrka pro příští číslo je 23. září 2022

Těšíme se na Vaše příspěvky – redakce Klubu posluchačů a absolventů U3V FF UK

Příspěvky zasílejte na e-mail: ff-blogklub@seznam.cz

Příští číslo, pokud pošlete příspěvky, vyjde v říjnu.

Předem děkujeme za spolupráci.

Praha 8. června 2022

